

MAMMA, MORMOR OCH JAG

MAMMA, MORMOR OCH JAG
KIM KÄRNFALK

NORMAL FÖRLAG

Merparten av bilderna i boken är privata. Vi har försökt få kontakt med alla fotografer och andra rättighetsinnehavare och är tacksamma för ytterligare information rörande rättigheter.

Normal förlag, Åsögatan 174, 116 32 Stockholm
www.normal.se

Copyright © Kim Kärnfalk & Normal förlag 2008

Omslag Helena Modéer

Omslagsfoto Anna-Lena Ahström

Författarfoto Cecilia Mellberg

Grafisk form Katy Kimbell

Normal redaktion Helena Eitrem

Normal korrektur Anna Hellgren

Normal inspiration Lotta Thell

Normal support Anna Lytsy

Tryckt 2008 hos Bookwell, Finland

ISBN 978-91-85505-38-8

Till alla enastående mammor i allmänhet & min i synnerhet.

Prolog

Trappan upp till scenen var av silver. Det var fem trappsteg till den ena av min och mormors två stora drömmar: att få sjunga för kungen. Det var nationaldagsfirande på Skansen 2001 och jag väntade bakom scenen på att få sjunga "Lyssna till ditt hjärta".

Den andra drömmen som mormor och jag hade var att jag skulle vinna schlagerfestivalen. Den hade jag förverkligat tidigare samma år. Jag hade lyckats. Jag var någon, hade tagit mig hela vägen från Uddevalla till Stockholm. Från ett sviket barn till en framgångsrik kvinna. Men det enda jag kände där jag stod och blängde på trappan var tomhet. Jag var inte nervös, inte ens ett pirr i magen. Jag kände ingenting. Jag tänkte att jag nog hade blivit proffsig, men någonstans var jag ledsen och blasé på samma gång. Kanske för trött, tänkte jag, när jag plötsligt hörde att det var vår tur. Leendet på, här kommer Friends!

Senare satt vi bland nallar, blommor och teckningar i bussen på väg till Norrköping.

Killarna i framsätet diskuterade huruvida "I'd Love You to Want Me" skulle bli listetta.

Då förändrades mitt liv. Ingenting skulle bli sig likt igen. För då kom smärtan. Brösten började brinna och det rullade fram röda vågor på näthinnan. Luften tog

slut, blodet rusade till ansiktet och sedan intogs varenda muskel, nervtråd, millimeter hud och cell av den enda känsla som skulle dominera min kropp lång tid framöver: ångest.

Liten tjej med stora kinder, 1975.

Kapitel 1

Mina första år är dokumenterade i en "Vårt barn"-bok. Den har tjocka pärmar i grön plast. På framsidan finns ett foto på mig, kanske tre månader gammal.

Jag föddes tjugo i nio på kvällen den 1 november 1974 på Uddevalla lasarett. Mammans runda och barnsliga handstil beskriver hur det gick till:

"När mamma vaknade på morgonen kände hon att allt inte var som vanligt. Det hade börjat göra ont. Det var lite tidigare än beräknat så hon trodde inte att jag var på väg. Men jag var allt på väg, så pappa och mamma åkte till BB halv tolv på dagen. Pappa fick sitta utanför och vänta, när dom gjorde i ordning mamma. När hon var klar fick dom vara i förlossningsrummet. Pappa var med hela tiden. Precis när jag kommit ut började jag skrika (gurgla) lite. Sen tittade sköterskan på mig, och lindade in mig i ett grönt skycke och la mig på mammas mage. Efter en liten stund räckte dom över mig till pappa, så han fick också hålla mig. Sen la dom ner mig i en elektrisk säng så jag fick vila mig efter en sån omställning. Förresten, det behövde mamma och pappa också. Sen låg jag och mamma kvar på BB i sju dagar, sen fick vi komma hem."

I den berättelsen hade jag en pappa, i resten av boken är alla pappabilder bortrivna. Det syns att det har suttit

foton där, men att någon slitit bort dem, i ilska om jag får gissa. Boken har förtryckta platser där mamma- och pappabilder ska sitta. Som om det är självklart att alla barn har två föräldrar, att det är en man och en kvinna som är huvudföräldrar. Mannen som kallas för pappa i boken är inte min biologiska pappa. Min biologiska pappa, Kent, var inte med på förlossningen. Han visste inte ens om att han skulle bli pappa, hävdar han själv. Mannen som omnämns som pappa heter Pälla (hans föräldrar var från Danmark) och var mammas kille när jag föddes.

Låter det rörigt?

Mamma och Pälla hade ett uppehåll några månader innan jag blev till. Då träffade mamma Kent. En gång frågade jag mamma hur hon kunde skaffa barn ihop med pappa Kent som var så strulig.

”Det ska väl du vara jävligt glad för”, svarade hon. Det hade hon verkligen rätt i, jag är glad att jag finns.

Det är Pälla som blivit bortriven ur boken. Tror jag. Han är i och för sig med i boken på ett par foton, men där pappans bilder ska sitta är han borta.

På ett kort kör han mig i en brun vagn. Han ser glad ut och är snäll på ögonen. Han var bara tjugo år, lika ung som mamma.

Mamma säger att han hela tiden visste att det fanns en möjlighet att han inte var pappan. Han och mamma var ihop tills han fick svar på faderskapsprovet. Då gick han rakt ut ur mitt liv och kom inte tillbaka. Då var

jag drygt två år. Pällas syster, som jag kallar faster, har berättat att jag mådde jättedåligt när han försvann. Han hade gärna fått vara kvar för min del. Som en pappa eftersom min riktiga antingen inte visste om att jag var hans, eller inte brydde sig eftersom han lekte rockstjärna i Uddevalla.

Jag har alltid känt mig övergiven. Kanske beror det på att min biologiska pappa inte ville ha mig under de första fyra åren – och sedan bara ibland. Kanske beror det på att Pälla försvann.

Jag har aldrig frågat Pälla varför han lämnade oss. Jag har hans nummer men vågar inte ringa. Jag vill gärna fortsätta tro att jag var viktig för honom, så jag låter bli att fråga om det.

På några foton i boken har jag på mig den fina och enkla Madicken-klänningen som jag tyckte så mycket om. Morfars fru Gisela köpte klänningar med enorma mängder ryschpysch när de var på besök i hennes hemland Tyskland. Jag hatade dem. Spets och pärlor och sidenband. Jag såg ut som en stor maräng. Lösningen var att snällt ta på sig klänningen och sedan gå ut och rulla sig i morfars potatisåker för att slippa eländet. Till slut tröttnade Gisela och morfar på att se mig förstöra klänning efter klänning. Morfar föll till föga och köpte snickarbyxor, som han själv hade. Det fanns till och med en hälla för hammaren på byxbenet. Min lycka var total, men morfar var nog inte helt nöjd med en dotter-

dotter som ville se ut som en kille. När mamma många år senare berättade för Gisela, som då blivit änka, att jag var bisexuell blev Gisela inte det minsta förvånad. Hon sa: ”Det har jag vetat länge eftersom hon hellre hade byxor än klänning som liten.”

I ”Vårt barn”-boken finns också bilder på mig och min bror Andreas i likadana stickade kläder. Gisela var jätteduktig på att sticka men storlekarna var det värre med. Det blev alltid lite för litet. Andreas fick ta kläderna avsedda för mig och jag fick vara utan. Jag var lika glad för det.

När jag bläddrar i ”Vårt barn”-boken väcks tankarna. Fotona på mamma, mammas ögon. Vad drömde hon om? Vart var hon på väg? Hon ser ganska tuff ut – och rätt trulig. Mamma hade precis fyllt tjugo när jag föddes. Jag undrar om jag gjorde henne besviken eller om hennes identitet som mamma kändes bra och allt blev som hon hade hoppats. Hon har sagt att det var jobbigt att sitta hemma när hennes vänner var ute och roade sig. Men många av mammas tjejkompisar fick barn samtidigt. Birgitta fick Maria två veckor innan jag föddes och Ingela fick Pelle sex dagar efter det att mamma fick mig.

Pelle lekte jag mycket med när jag var liten. Pelle frågade mig om jag visste hur man knullade. Det visste jag inte, men Pelle och jag klädde av oss och så visade han hur man gjorde. Att knulla var att ligga nakna ovanpå varandra och inte göra något särskilt. Monika fick syn

på oss och det blev ett satans liv. Då fattade jag att det vi hade gjort var något fult. Jag blev arg på Pelle för han hade lurat mig att vara olydig.

Pelle flyttade till ett hus utanför stan. På övervåningen hade hans föräldrar en affisch med olika samlagsställningar. Den var extremt spännande. Jag har sett sådana affischer som vuxen och förstått att det var på skämt, men det fattade inte vi. Vi smög upp till bilderna och diskuterade länge hur i himmelens namn vuxna kunde vända och vrida sig själva i alla upptänkliga ställningar. Det var min första lektion i sex – kanske inte helt realistisk.

★

Mitt första minne av mamma är när vi går nerför en trappa utanför vår lägenhet på Sunnanvindsvägen.

Vi är på väg till mormor och mitt i trappan vänder hon sig om och skrapar bort lite ägg från min mungipa. Jag vet inte varför en sådan vardagsgest har fastnat, kanske beror det på att jag kände mig lycklig. Förväntansfull. Mormor och jag skulle säkert göra något roligt.

En annan minnesbild är när mamma ligger på mormors säng och gråter. Hon var höggravid och hade värkar men BB tog inte emot henne. Fast jag är inte säker på om det bara var därför som hon grät. Andreas pappa hade lämnat henne när hon var i femte månaden.

Han slog ner mamma och flyttade in till grannkvinnan.

Jag glömmer aldrig när jag såg Andreas första gången. Jag ville inte ha honom, ville inte att han skulle ta mammas uppmärksamhet ifrån mig. Ful var han också, flintis med en stor röd mun som ständigt gapade och skrek. På BB sa jag: ”Mamma, vi tar inte med oss honom”.

När Andreas föddes var mamma så deprimerad att hon inte kunde ta i honom. Hon slängde in honom i ett rum och så fick han skrika. Hon satte en kudde under nappflaskan, hon höll inte i honom. Då gjorde jag det i stället.

Jag vet inte om det här var före eller efter jag försökte slå ihjäl Andreas med en hammare.

Nu var mamma ensam med två barn. Vi bodde på Skogslyckan i allmännyttans lägenheter, en trea. Jag och Andreas delade rum. Området var inget vidare, men det var inte det värsta heller. Husen var byggda i början på sextioalet och de flesta var trevåningshus.

I Skogslyckan bodde människor med krossade drömmar och hopplösheten sipprade ur väggarna. Bidragen duggade tätt: bostadsbidrag, socialbidrag, underhållsbidrag och sjukkaspeningar hamnade i våra kvarter.

Vi flyttade till en annan lägenhet. Gården var mer barnvänlig och låg mot ett litet berg som var perfekt som pulkabacke. På samma gård bodde Ulrica. Första gången jag träffade Ulrica hoppade hon hopprep i plåtåträskor. Det var de snyggaste skorna jag hade sett: vita med en målad blomma frampå och säkert tre cen-

timeter höga. Och i dem hoppade hon hopprep. Ulrica var fräcknig, hade stora framtänder, smilgropar och snaggat hår. Ascool, om du frågade mig. Hennes familj bodde på somrarna i husvagn på Rossön. De hade en omlackad militärbil som kallades för Suggan. Det var familjens stolthet. Suggan hade enorma hjul och det krävdes en del vilja för att lyckas klättra upp i baksätet. Ulricas pappa var bilmekaniker och det var väl tur med tanke på bilen de valt. Varma sommardagar klättrade vi upp i Suggan och åkte till en insjö och badade. På vägen dit och vägen hem tutade folk och vi kände oss lite som kändisar där vi vinkade och gladdes åt uppmärksamheten.

Hela Ulricas familj lyssnade på dansbandsmusik. Hemma spelade mamma Björn Afzelius, Nationalteatern och Marie Bergman så dansband var något nytt. Jag hade bara hört det hos mormor förut, hon hade en skiva med Ingemar Nordströms orkester. Jag trodde att dansbandsmusik bara var för gamla.

Det fanns inte så många aktiva pappor på vår gård. De kom hem från jobbet och syntes sedan inte till. Aldrig i tvättstugan, aldrig på gården. De ropade aldrig ”maten är klar!”. Det var mammorna som tvättade, städade, uppfostrade, skvallrade, drack kaffe, rökte, lagade kläder och nattade. En av mammas kompisar från den tiden beskrev tjevgänget som tjugoåriga tanter. De jobbade hårt i veckorna. Träffades allihop på helgerna. Då lekte vi barn och mammorna drack kaffe och kedje-

rökte. De satt i köket, framåtlutade med ciggen i ena handen och kaffekoppen i andra. Mamma såg så glad ut då. Levande. Mamma skrattade mycket med sina vänner. Kanske gjorde vuxensällskapet henne lyckligare än vi barn. Kanske behövde hon bara vara – tillsammans med andra tjejer i samma situation. Väninnorna var antingen ensamstående eller så hade de makar som var ute och söp på helgerna.

★

Mammas nya kille Peter var ungefär tjugofem när han flyttade in hos oss. Han bodde egentligen i Helsingborg, men var intagen på ett Paragraf 12-hem lite utanför Uddevalla. Peter var fräknig, lite överviktig och gillade IFK Göteborg.

Peter var en djävul. Jag kan aldrig förlåta honom för det han gjorde.

Mamma och Peter bodde ihop i tre år. Andreas var ganska nyfödd när de träffades. Jag var fem år. Andreas blev Peters favorit. Kanske berodde det på att han var så liten. Peter såg Andreas som sin egen.

Peter knarkade hemma hos oss. Han kunde vara instängd på toaletten hur länge som helst. Andreas gick upp till grannen Agneta och bajsade ibland när det inte gick att hålla sig längre. Vi visste inte vad Peter gjorde på toan. Han läste länge, tänkte vi.

Peter bytte ansikte på en sekund utan förvarning.

Pannan skrynklades och ögonen svartnade. Han slog mamma och plågade hela familjen. Jag är helt säker på att han njöt. Det var mamma han ville åt. Hon behövde inte ha gjort någonting för att drabbas av hans vrede. Om hon var tyst så var det fel, om hon svarade var hon uppkäftig.

När han hade nått en viss gräns så visste man.

Vi gick in på vårt rum. Jag stoppade fingrarna i öronen på Andreas. Han var liten, fyra år yngre än jag, han skulle inte behöva höra. Höra mammas gråt. Hennes ljud när det gjorde ont. Peters väsende röst och mammas försök till medling mellan snyftningarna. Jag ville inte att Andreas skulle märka min isande skräck. Andreas stora ögon och mina barnsliga försök att verka vuxen och lugn. Han gick alltid på det och somnade efter ett tag med sin knubbiga hand i mitt hår och mina fingrar i öronen. Min fina lillebror, inget skulle få hända honom. Han kunde vara så jobbig och vi bråkade ofta, men jag älskade honom som ingen annan. Och han älskade mig, det visste jag.

Ibland blev jag så kissnödig att jag var tvungen att välja mellan att gå upp och se något jag inte ville se eller kissa i sängen. Det är obehagligt att kissa ner sig. Först blir det varmt men bara efter ett par minuter börjar det sticka och kli. Om jag inte somnade om med en gång så fick jag ligga där med kisset frätande på huden. Mamma visste att jag var sängvätare, för jag kissade ner mig i sömnen också. Jag tror inte att

hon vet att jag ibland gjorde det med flit.

Det hände att jag valde att gå på toaletten också.

En gång när vi hade somnat i mammas säng vaknade jag av bråk mitt i natten. Jag gick upp för att störa och för att gå på toaletten. När jag öppnade dörren såg jag mamma ligga på rygg i soffan. Peter satt ovanpå. Han höll fast hennes handleder, bröstkorgen höjde och sänkte sig snabbt och hon grät. Hon hade gråtit länge, jag var bra på att se exakt hur länge hon hade varit ledsen. Peter var jättearg och tittade hatiskt på mamma. Jag tog mod till mig och sa åt Peter att sluta vara dum mot mamma. Då kastade han en tändare efter mig som träffade den öppna toadörren och for in på toaletten.

”Kim, gå och lägg dig”, snyftade mamma.

Jag satt på toa med en så stark känsla av rädsla och maktlöshet att jag minns smaken i munnen än i dag.

Mamma grät och lät konstigt när hon fick stryk. Hon ropade nej, snyftade och suckade. Kroppen gav ifrån sig egna ljud på något sätt. Jag såg henne aldrig blöda. Han slog henne bara på ställen där det inte syntes. Hon hade blåmärken på benen jämt. Men aldrig i ansiktet eller på underarmarna.

Peter torterade mig och Andreas. Jag kallar det tortyr även om vi inte fick öppna sår eller blåmärken. På insidan finns ärren alltid kvar och varje gång jag duschar på ett nytt ställe är jag på helspänn. När mamma jobbade och Peter passade oss kunde han bli så elak. Jag vet inte om han var påtänd, men på ett sätt hoppas jag

det. Det skulle i så fall betyda att han åtminstone inte var helt medveten om vad han gjorde.

En kväll badade Andreas och jag. Då kom Peter in med svarta ögon och skulle hjälpa till. Han hade ett speciellt ansiktsuttryck och speciell kroppshållning, samma som när han slog mamma.

Peter tog duschslangen och vred kranen till maxvärme. Han sprutade skällhett vatten på oss. Vi försökte komma upp ur karet. Vi hyperventilerade och jag försökte putta Andreas över badkarskanten men hans blöta hala kropp slank ur mitt grepp gång på gång. Jag trodde att vi skulle dö. Men vi skrek inte. Det var rött bakom ögonen och värmen gjorde så ont, så ont. Ingen hjälp kom.

”Mamma!”, kved Andreas.

Men hon var inte där.

Jag råkade slå till Andreas på låret med armbågen. Det var enda gången han skrek. Sedan kom kallvatten. Iskallt och underbart i två sekunder. Sedan var det olidligt. Väggarna i badrummet blev röda. Tomteröda, vet jag att jag tänkte. Andreas tittade på mig med stora ögon, ”gör någonting, Kim, hjälp, hjälp ta bort det här.” Jag kunde inte. Jag försökte bara att andas. Det var på liv och död. Sedan blev det varmt igen. Och allt började om. Badkarskanten var så hög och fingrarna gled och jag fick inget grepp, inget tag. Peter skrattade hela tiden. Jag ser honom som ett ansiktslöst monster. Jag var fruktansvärt rädd. Så kom det kalla och det varma,

men plötsligt var det över och då var det som om det aldrig hade hänt. Det syntes inget på våra kroppar förutom att vi var illröda. Men rodnaden la sig och när morgonen kom var det som om det som hade hänt bara hade varit en mardröm.

Jag har nog förträngt mycket från den här tiden. Det där med vattnet till exempel. Det kom tillbaka när jag var tjugo år och vattnet i duschen plötsligt slog om från varmt till kallt. Minnet bara dök upp. Då visste jag vad som hade hänt. Jag drömde mycket mardrömmar en tid därefter.

Mamma fick reda på det här med badkaret i december 2006. Då blev hon helt förstörd.

Peter kidnappade min lillebror när han var två eller tre år, satte honom på en motorcykel och körde iväg. Peter ville ha Andreas för sig själv när han och mamma hade gått isär.

Det hände att Peter var snäll. Det kom en jojomästare till vår skola med en Sprite-jojo. En sådan ville vi ha. Vi tjatade på mamma men vi fick ingen. Men så en dag kom Peter hem och med varsin jojo till oss.

Andreas minns det inte, jag har frågat honom. Han minns andra saker som jag har glömt. Vi pratar inte så mycket om Peter, vi orkar inte det. Men vi vet vad som har hänt oss: vi vet vad som har hänt den andra. Vi håller ihop, Andreas och jag. Det är vi mot världen, så har

det alltid varit, så kommer det alltid att vara.

Peter spelade gitarr. Det var roligt när han spelade och sjöng. Han spelade "Flickan och kråkan" av Mikael Wiehe och Björn Afzelius "Juanita". "Juanita" är konstigt nog en av mina favoritlåtar. Peter kunde vara hur rolig och trevlig som helst, oftast när andra människor var med. Det var tryggt när vi hade andra vuxna hemma för då gjorde han aldrig något mot mamma. När de andra hade gått hem kunde han däremot börja bråka om något som mamma hade sagt eller gjort under kvällen. Man visste aldrig när han skulle tända till. Mamma har berättat att när de umgicks med andra vuxna kunde han sparka henne på smalbenen under bordet om hon sa eller gjorde något han inte tyckte om. Hon var ständigt påpassad.

Peter tog våra saker och sålde dem när han behövde pengar. Mormor gav mig en tavla med mynt från mitt födelseår i doppresent. Den sålde Peter. Min sparbössa i tenn gick samma öde till mötes. Mammans halsband slet han av henne för att lösa in eller sälja till någon. Vi har ingenting av värde kvar från den tiden.

En dag kom polisen till lägenheten och gjorde en razzia efter knark. De visste att Peter bodde med oss. Mamma och Peter var inte hemma, en socialtant passade Andreas och mig. Mamma hade inte råd att stanna hemma med sjuka barn. Poliserna hade en stor schäfer och rotade igenom alla lådor och stökade ner. Jag skällde på poliserna: "Ni får städa efter er, min mamma

kommer att bli så förbannad när hon kommer hem!”
Mamma träffade polisen efteråt och han sa att den där tjejen kommer det att bli något av. Hon nöjer sig verkligen inte med vilket svar som helst.

Som många andra barn till missbrukade är jag känslig för stämningar i rum. Det har jag i dag nytta av i mitt arbete med utvecklingsstörda. Med Peter utvecklades den förmågan.

Peter kunde slå en i huvudet när man minst anade det. Med en tidning oftast. Inte hårt, men jag kände mig kränkt varje gång. Om någon slår mig i huvudet nu blir jag vansinnig. Folk skojar men jag klarar inte av det.

Kittla mig får ingen göra heller. Men händer det kan jag åtminstone stänga av och ligga helt stel utan att skratta. Jag ser mig själv bli kittlad. Peter kittlade oss tills vi nästan svimmade. Panikskrattet – en gråt som blev till skratt när den kom ur munnen. Maktlösheten.

Peter satt inne i perioder. Mamma brukade säga att han var i Norge och jobbade när han satt på kåken. Vi var till och med och hälsade på honom utan att förstå att det var i ett fängelse.

Jag berättade aldrig för mormor om hur Peter behandlade oss. Peter fanns inte i vårt liv så länge, men han förstörde så mycket. Han berövade mig på så mycket som jag önskar att jag hade fått ha kvar. Tilltron till män, min självkänsla. Jag kunde inte råda bot på min situation. Och jag tog på mig skulden för att Andreas blev plågad.

När jag i vuxen ålder började gå i terapi och nysta i min barndom berättade min kusin Maria att hon en gång när hon sov över hos oss hade vaknat av Peters slag och mammas skrik.

”Låtsas gå på toaletten, för då slutar han”, hade jag sagt, halvt i sömnen.

Då gjorde Maria det. Och då slutade han slå.

För att kunna somna om fantiserade jag om att befinna mig i en Bamsetidning – Farmor gjorde honung och jag var ute och gick med Bamse.

Mamma var jämt trött under tiden med Peter. Men även om hon verkade apatisk blev hon aldrig helt kuvad. Hon hade styrkan och stoltheten kvar även om hon fick stryk. Jag tror att det var det som gjorde att han fortsatte slå, att hon var så stark. Hon reste sig alltid. Han kunde slå hur mycket som helst men han kom aldrig åt hennes innersta.

★

En av mammas kloka väninnor säger att det nog har varit svårt för mamma att ta in hur vi barn hade det. Mamma och jag minns olika saker från de tunga åren. Det är inte konstigt. Mammor i missbrukarfamiljer kan inte alltid relatera till hur barnen har haft det när pappan supit.

Mamma har inte pratat mycket om tiden med Peter. Till slut körde hon ut honom. Hon samlade ihop alla

hans grejer och skrev en lapp: ”Ta ditt pick och pack och stick!”

Vi flyttade igen. Det första vi gjorde i den nya lägenheten var att hänga upp gardiner och sätta ut blommor så att den skulle verka bebodd. Det var för att Peter inte skulle hitta oss.

Mamma skulle tapetsera om i köket i nya lägenheten. Nu skulle det bli ordning. Men det slutade med att mamma stod och bölade på en stege i köket och en granne fick komma och tapetsera färdigt. De nya tapeterna skulle bevisa att hon klarade sig själv.

Efter ett tag skrev mamma ett brev till Peter. Hon skrev att Andreas hade dött i en trafikolycka för att Peter skulle lämna Andreas ifred. Peter fortsatte att knarka och blev ihop med en annan missbrukare.

★

Grannarna måste ha förstått att mamma blev misshandlad. Men de var ett gäng unga kvinnor som levde med likadana män. De var upptagna av sitt eget elände. Allt hemskt som hände blev till roliga historier. Det var ett sätt för dem att ta sig igenom det. De kunde prata om allt utan att behöva skämmas eller förklara. De hade en styrka i varandra. De hoppades att det skulle bli bättre. Men mamma och hennes kompisar hade barn med de här killarna. Det är band man inte klipper hur som helst.

De var unga och ville så gärna tro att det skulle bli bra, att det skulle gå över. Men det blev bara värre.

Min mamma var den första som lämnade sin misshandlande karl. Sedan följde de andra efter. I dag har alla rest sig. Och det har gått bra för alla oss barn som var med. Det kunde man inte tro att det skulle göra då.

Mamma och hennes kompisar träffas fortfarande.

★

Varifrån kom alla svin? Och hur hamnade de i våra liv?

Jag lovade mig själv att jag aldrig skulle ha en kille som slår. För redan som sjuåring hade jag lärt mig att alla tårdrypande förlåt efter bråken inte betydde någonting. Det skulle snart hända igen. Så skulle jag inte ha det när jag blev stor.

Jag har fått en smäll av en pojkvän i mitt liv. I den sekunden ramlade mitt sociala arv över mig, ska jag stanna eller gå? Jag insåg hur lätt det skulle vara att bara släta över och stanna kvar. Hur svårt det är att gå ifrån någon som man fortfarande är kär i.

Men jag valde att gå och fortsätta gå och att inte se mig om. Inte en enda sekund. Det gjorde ont, men ilskan över att ha blivit kränkt var mäktigare än sorgen över förlusten. Jag hade stoltheten kvar. Mig slår ingen, tänkte jag när jag såg mig i spegeln med snoret och tårarna rinnande.

Jag skulle kunna berätta den historien men jag väljer att låta bli. Han ska inte få mer plats i mitt liv.

Killar som slår sina tjejer är inte värda någonting. Jag hatar dem allihop. Jag har inga sympatier, släng in dem i fängelset och låt andra fångar våldta och misshandla dem. Jag bryr mig verkligen inte.

Inte ett skit.

★

När mamma träffade Conny blev allt annorlunda. Andreas och jag var nog tacksamma att ha som styvbarn, för vi sög i oss varenda positiv erfarenhet som vi kunde få. Conny reparerade mycket, och hade det inte varit för honom skulle jag inte ha kunnat leva nära en man såsom jag lever med min man Anders i dag.

Tidigare hade vi flyttat från lägenhet till lägenhet, kanske var mamma rastlös. Nu flyttade vi till hans lägenhet på Skolgatan och sedan till en villa. Det var tryggt. Vi var inte hela tiden på väg någonstans. Conny gav familjen stabilitet, och han gjorde mamma lycklig.

Mamma och Conny har varit tillsammans i över tjugofem år nu.

Min lillasyster Linn har haft en stabil uppväxt med mamma och Conny. När Linn var sex år störde det mig att hon var så trygg. Jag tyckte att hon var naiv och innerst inne var jag nog lite avundsjuk. Jag frågade Linn vem hon skulle bo med om hennes mamma och pappa

skulle skilja sig. Linn skrattade mig rakt i ansiktet och tyckte att jag hade ställt en helt vansinnig fråga.

Mamma bytte värld när hon träffade Conny. En av alla gångerna mormor var barnvakt åt Andreas och mig hämtade Conny upp oss och bjöd oss på Liseberg, tillsammans med sin son Johan. Mormor var helt kär i Conny när vi åkte hem. Det var en riktig karl, han kunde betala för sig. Han behandlade mormor som en prinsessa.

Det är modigt att åka och hämta sin tjejs morsa som man aldrig har träffat. Mamma och Conny hade inte varit ihop så länge. Jag tror att han gjorde det dels för att han ville ha sällskap när han skulle dit med Johan, och dels för att han tyckte mycket om oss.

Vilken omställning det blev för mammas del. Vi drack Coca-cola och åt pizza på helgerna. Det var mycket skratt och roliga skämt, folk drack öl utan att bli aggressiva. Det var en underbar tid för oss barn.

Jag fick tidigt lära mig hur alkohol kan verka så olika på olika människor, för så roligt som det var på de fester som Conny hade, lika tråkigt kunde det bli med Peter när han drack.

Och jag kunde slappna av, för jag kände mig inte ansvarig för Andreas när vi bodde på Skolgatan. Där fanns vuxna att lita på.

Men när Conny började röka när jag var tretton, blev jag helt panikslagen. Det var första gången som han gjorde något som han hade sagt att han inte skulle göra.

Min värld rasade.

I samma veva började han arbeta på krogen Mortens. Han klippte sig i en modern frisy och skaffade glitterskärp. Jag gick in på krogen och sa: ”Du lämnar inte oss nu, du ska inte tro att du har blivit fräck bara för att du står inne här på krogen.”

Han sa bara: ”Lilla gumman, det här är inte världens sammanbrott. Jag har bara bytt jobb och klippt mig.”

Huset på Gröngatan. Mitt första hem med trädgård. När mamma träffade Conny bytte hela familjen liv. Det blev stabilt. Vi var lyckliga och trygga. Vi hade till och med råd att gå på restaurang.